

БЪЛГАРКАТА КАТО ЛИРИЧЕСКИ ПОЕТЪ

Не мога да установя, дали българската жена се е проявила така, щото отпечатъкъ на нейно специално дарование да личи въ музиката, въ живописа или въ нѣкое друго изкуство въ практическия животъ, както това се вижда, напр., въ българскитѣ шевици, които направиха впечатление дори и въ странство поради своята хубава изработка, поради задушевното съчетание на цвѣтоветѣ и поради свежестъта и нѣжността на вкуса въ женитѣ. Въ областъта на поезията, обаче, българката безъ друго отдавна ще да се е движила доста свободно и самостоятелно и ще да е давала поетически образъ и изразъ на свои чувства, на съвсемъ лично свое вдъхновение. Стига само бегло да прилистятъ огромнитѣ сборници, въ които сж прибрани българскитѣ народни умотворения и ще видимъ че подъ деветъ отъ десетъ пѣсни стои отбелязано: „Слушано отъ еди коя си мома, жена или баба“. Това разбира се още не може да бжде пълно доказателство, че и самитѣ пѣсни сж творения на жени. Но ако вникнемъ по-дълбоко въ начина, идеитѣ, скърбитѣ и радоститѣ въ самата концепция на тѣзи пѣсни, не можемъ да не усѣтимъ че тѣ сж черпени изъ дъното на женската душа, че тѣ и въ най-незначителнитѣ си подробности сж създадени по образъ и подобие на тая душа на българската жена, въ която цѣли петъ вѣка се е чувало интимното ехо на борбитѣ и страданията на съпругъ, братъ, баща или годеникъ, пребиваващи почти винаги не при нея, а кой-знае кжде далече отъ нея. Ту въ далечна чужбина за кярове, ту въ гори и планини за борби или за разбойничество, ту въ влажни планини. Отчаянието едни отъ мъжетѣ е правило герои, а други почти пристѣпници.

И еднитѣ и другитѣ — и самото отчаяние получаватъ своята пѣсень и своето проклятие отъ майката, отъ жената, милата, или отъ сестрата: „Богдане, Богъ да те убие, Додѣяло ми е се кървави ризи да пера...“ замахва съ своята клетва една млада жена. А въ нѣкои пѣсни мъжката тѣй се изостря, щото момата проклиня дори и своята собствена хубостъ, която се представя като изворъ за страдания, а не най-ценно щастие. Една мома въ една пѣсень завещава съ трогателна смѣлостъ своитѣ очи на черната земя, а своята бѣла снага на бѣлитѣ червеи... Друга мома не може да вкуси отъ своята младостъ тѣй както ѝ иска сърцето, защото нейното борческо и жизнерадостно либе иска, може и трѣбва да напусне родното мѣсто и да отиде или по чужди краища за прехрана, или въ планината съ своята хайдушка дружина. И момата говори